

Правилник о оверавању водомера који су предвиђени за употребу у домаћинству, пословном простору и лакој индустрији

Правилник је објављен у "Службеном гласнику РС", бр. 104/2024 од 25.12.2024. године, ступио је на снагу 2.1.2025, а примењује се од 1.1.2026.

Члан 1.

Овим правилником ближе се прописују начин и услови периодичног и ванредног оверавања (у даљем тексту: оверавање) водомера, који су предвиђени за мерење запремине чисте, хладне или загрејане воде за употребу у домаћинству, пословном простору и лакој индустрији (у даљем тексту: водомери), захтеви које водомери морају да испуне при оверавању, као и начин утврђивања испуњености захтева за водомере.

Члан 2.

Овај правилник примењује се на водомере у употреби који су предвиђени за употребу у домаћинству, пословном простору и лакој индустрији.

Члан 3.

Поједини изрази употребљени у овом правилнику имају следеће значење:

- 1) водомер је уређај намењен за континуирано мерење, евидентирање и приказ запремине воде која је кроз њега прошла под одређеним условима рада;
  - 2) комбиновани водомер је водомер који се састоји од једног већег и једног мањег водомера и уређаја за аутоматско преусмеравање тока воде у мањи или у већи водомер или у оба, у зависности од вредности протока воде;
  - 3) грешка мерења је измерена вредност запремине приказане на испитиваном водомеру умањена за референтну вредност запремине;
  - 4) највећа дозвољена грешка мерења (у даљем тексту: НДГ) је екстремна вредност грешке мерења, у односу на познату референтну вредност запремине, прописана овим правилником;
  - 5) проток је однос стварне запремине воде која је протекла кроз водомер и времена током којег је ова запремина протекла кроз водомер. Изражава се у m^3/h ;
  - 6) минимални проток Q_1 је најмањи проток при коме водомер даје показивања која задовољавају захтеве у погледу највећих дозвољених грешака;
  - 7) прелазни ток Q_2 је вредност протока која настаје између сталног и минималног протока, при коме се опсег протока дели на две зоне, „горњу зону” и „доњу зону”. Свака зона има карактеристичан НДГ;
  - 8) стални проток Q_3 је највећи проток при коме водомер, у нормалним условима употребе, тј. у условима равномерног или испрекиданог протока, ради задовољавајуће;
  - 9) проток преоптерећења Q_4 је највећи проток при коме водомер може у кратком периоду радити задовољавајуће, без погоршања рада;
  - 10) проток Q_x (q_x) је проток код комбинованих водомера при коме се зауставља проток воде кроз већи водомер са смањењем протока Q_{x1} (q_{x1}) или стартује повећањем протока Q_{x2} (q_{x2});
  - 11) минимални проток q_{min} је вредност протока која одговара доњој граници радног опсега. То је најмања вредност протока при коме водомер даје показивања која задовољавају захтеве у погледу НДГ;
  - 12) прелазни проток q_t је вредност протока која се налази између минималног протока (q_{min}) и највеће вредности прописаног прелазног протока. Највећа вредност прелазног протока дели радни опсег водомера на две зоне: горњу мерну зону и доњу мерну зону, у којима је НДГ различит;
  - 13) називни проток q_n је вредност протока која је једнака половини максималног протока. При називном протоку водомер мора поуздано радити у нормалним условима употребе и водомер даје показивања која задовољавају захтеве у погледу НДГ;
  - 14) максимални проток q_{max} је вредност протока која одговара горњој граници радног опсега. То је највећа вредност протока при којој водомер може да ради у ограниченом периоду и да водомер даје показивања која задовољавају захтеве у погледу НДГ;
  - 15) највећа радна температура воде је температура воде у цеви непосредно на улаз у водомер.
- Други изрази који се употребљавају у овом правилнику, а нису дефинисани у ставу 1. овог члана, имају значење дефинисано законима којима се уређују метрологија и стандардизација.

Члан 4.

Захтеви за оверавање водомера дати су у Прилогу 1 – Захтеви, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део.

Начин прегледа и испитивања водомера дат је у Прилогу 2 – Утврђивање испуњености захтева, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део.

Члан 5.

Оверавање водомера обухвата:

- 1) проверу функционалности мерила на начин прописан у одељку 4. Прилога 2 овог правилника;
- 2) визуелни преглед на начин прописан у одељку 4. Прилога 2 овог правилника и испитивања на начин прописан у одељку 5. Прилога 2 овог правилника;
- 3) означавање (жигосање).

Водомери се оверавају појединачно. При оверавању водомера користи се опрема из одељка 1. Прилога 2 овог правилника, а следивост се обезбеђује у складу са одељком 2. Прилога 2 овог правилника.

Испитивања ради утврђивања испуњености захтева из става 1. тачка 2) овог члана спроводе се у референтним условима из одељка 3. Прилога 2 овог правилника.

Уколико се у поступку оверавања потврди да водомер испуњава прописане захтеве, водомер се означава (жигоше) у складу са законом којим се уређује метрологија и прописима донетим на основу тог закона.

Члан 6.

Водомер се може оверавати само ако је за водомер издата исправа о одобрењу типа или је извршено оцењивање усаглашености у складу са законом којим се уређује метрологија и подзаконским прописима донетим за његово спровођење.

Члан 7.

Водомери који су до дана почетка примене овог правилника стављени у употребу, након почетка примене овог правилника, оверавају се уколико задовољавају захтеве овог правилника.

Даном ступања на снагу овог правилника престаје да важи Правилник о оверавању водомера који су предвиђени за употребу у домаћинству, пословном простору и лакој индустрији („Службени гласник РС”, број 90/23), а даном почетка примене овог правилника престаје да важи Прилог 3, у делу који се односи на редовно и ванредно оверавање Правилника о мерилима („Службени гласник РС”, бр. 3/18, 86/23 – др. правилници, 87/23 – др. правилник, 90/23 – др. правилник, 93/23 – др. правилник, 4/24 – др. правилник и 14/24 – др. правилници).

Члан 8.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, а примењује се од 1. јануара 2026. године.

Број 003141678 2024 10810 007 007 012 001

У Београду, 12. децембра 2024. године

Министар,
Адријана Месаровић, с.р.

ПРИЛОГ 1

ЗАХТЕВИ

1. НДГ

1.1. НДГ у „доњој зони” протока

За водомере који су означени са Q_1 , Q_2 , Q_3 и Q_4 НДГ, позитивна или негативна, за запремине испоручене при протоку између минималног протока Q_1 (укључујући и ту вредност) и прелазног протока Q_2 (искључујући ту вредност), износи 5% за воду било које температуре.

За водомере који су означени са q_{min} , q_t , q_n и q_{max} НДГ, позитивна или негативна, за запремине испоручене при протоку између минималног протока q_{min} (укључујући и ту вредност) и прелазног протока q_t (укључујући и ту вредност), износи 5% за хладну воду.

За водомере који су означени са q_{min} , q_t , q_n и q_{max} НДГ, позитивна или негативна, за запремине испоручене при протоку између минималног протока q_{min} (укључујући и ту вредност) и прелазног протока q_t (укључујући и ту вредност), износи 5% за топлу воду радне температуре до 90 °С.

1.2. НДГ у „горњој зони” протока

За водомере који су означени са Q_1 , Q_2 , Q_3 и Q_4 НДГ, позитивна или негативна, за запремине испоручене при протоку између прелазног протока Q_2 (укључујући и ту вредност) и протока преоптерећења Q_4 (искључујући ту вредност), износи:

- 2% за воду која има температуру од ≤ 30 °С,
- 3% за воду која има температуру > 30 °С.

За водомере који су означени са q_{min} , q_t , q_n и q_{max} НДГ, позитивна или негативна, за запремине испоручене при протоку између прелазног протока q_t (укључујући и ту вредност) и максималног протока q_{max} (укључујући и ту вредност) је 2% од измерене запремине воде за хладну воду.

За водомере који су означени са q_{min} , q_t , q_n , и q_{max} НДГ, позитивна или негативна, за запремине испоручене при протоку између прелазног протока q_t (укључујући и ту вредност) и максималног протока q_{max} (укључујући и ту вредност) је 3% од измерене запремине воде за топлу воду радне температуре до 90 °C.

1.3. Одређивање грешке водомера

Водомер не сме да искоришћава НДГ или да систематски иде у прилог једној од страна. Ако све грешке у границама мерног опсега водомера имају исти предзнак, најмање једна од грешака мора бити мања од половине вредности НДГ.

2. Остала важна метролошка својства

2.1. Нема протока

У случају да нема протока, не сме се мењати приказана вредност запремине.

2.2. Проток супротног смера

Код водомера пројектованих за мерење протока супротног смера могу се разликовати стални проток и опсег протока за сваки смер.

Произвођач наводи да ли је водомер пројектован за мерење протока супротног смера.

У том случају, запремина протока супротног смера се или одузима од укупне запремине или се посебно бележи.

Водомер мора да испуњава захтеве прописане у одељку 1. овог прилога и за протоке у уобичајеном смеру и за проток у супротног смеру.

2.3. Издржљивост на унутрашњи притисак

Водомер мора да издржи унутрашњи притисак на непропусност.

2.4. Постојаност на температуру воде

Водомер мора да испуњава захтеве прописане у одељку 1. овог прилога за температуре одређене према температурној класи која одговара различитим опсезима које одређује произвођач или према највећој радној температури воде.

3. Натписи и ознаке

3.1. На водомер морају бити постављени натписи и ознаке који су наведени у одговарајућој исправи о усаглашености, на јасан и видљив начин, тако да:

- све информације буду наведене заједно на једној натписној плочици,
- или тако да информације буду распоређене на кућишту, бројчанику показног уређаја, идентификационој плочици или на поклопцу водомера, под условом да се поклопац не може скинути.

3.2. У случају напајања водомера батеријом:

– на водомер се поставља датум до којег се батерија мора најкасније заменити, у случају коришћења замењиве батерије,

– на водомер се поставља датум до којег се водомер мора најкасније заменити, у случају коришћења уграђене унутрашње батерије.

4. Места постављања жигова којима се врши заштита водомера

Места постављања жигова којима се врши заштита водомера наведена су у исправи о усаглашености.

ПРИЛОГ 2

УТВРЂИВАЊЕ ИСПУЊЕНОСТИ ЗАХТЕВА

1. Опрема

Еталони и мерна опрема који чине мерни систем за испитивање водомера еталонирају се тако да проширена мерна несигурност мерног система за испитивање водомера не сме бити већа од 1/3 НДГ које су наведене у одељку 1. Прилога 1 овог правилника.

За утврђивање грешке мерења водомера који се испитује, користи се метода „сабирања“. Овом методом количина воде која протиче кроз водомер сабира се у једну или више сабирних посуда, а количина воде се утврђује мерењем запремине или масе.

Утврђена најмања запремина која мора да протиче кроз водомер током испитивања водомера зависи од захтева утврђених испитивањем ефекта покретања и заустављања (временска грешка), као и од врсте и конструкције показног уређаја (вредност подељка).

Водомери се испитују појединачно или збирно. У другом случају, појединачна својства водомера морају бити прецизно одређена. Водомери и опрема за испитивање не смеју узајамно утицати једни на друге. Ако се водомери испитују у низу, притисак на излазу сваког водомера мора бити довољан како би се спречила појава кавитације.

2. Следивост

Еталони и опрема који чине мерни систем за испитивање водомера еталонирају се ради обезбеђивања следивости резултата мерења до националних или међународних еталона.

3. Референтни услови

Све утицајне величине, осим утицајних величина које се испитују, морају бити у складу са референтним условима наведеним у табели у наставку:

температура воде за водомере који су означени са Q_1 , Q_2 , Q_3 и Q_4	T30, T50 је: било која температура између 0,1 °C и 30 °C
	T70 до T90 је: било која температура између 0,1 °C и 30 °C и 50 °C ± 5 °C
	T30/70 до T30/90 је: 50 °C ± 5 °C
температура воде за водомере који су означени са q_{min} , q_t , q_n , и q_{max} :	водомери који мере запремину хладне воде испитује се водом чија температура не прелази 40 °C
	водомери који мере запремину топле воде испитује се топлим водом чија температура није нижа од 60 °C осим ако је у исправи о усаглашености

	назначено да се испитивање може вршити и хладном водом.
опсег температуре околине:	15 °C до 25 °C
опсег релативне влажности околине:	25% до 75%
опсег атмосферског притиска околине:	86 kPa до 106 kPa [0,86 bar до 1,06 bar]

У току испитивања, температура и релативна влажност не треба да варирају више од 5 °C односно 10%, у референтном опсегу.

Проводљивост воде која се користи за испитивање електромагнетних водомера мора одговарати захтевима наведеним у исправи о усаглашености.

4. Провера функционалности и визуелни преглед мерила

Провером функционалности проверава се општа функционалност и комплетност водомера којима се потврђује да нема видљивих оштећења која могу утицати на исправан рад.

Визуелним прегледом проверава се:

- да ли је водомер у потпуности у складу са исправом о усаглашености издатом за тај тип водомера,
- да ли је водомер механички оштећен и да ли метални делови имају трагове корозије,
- да ли приказивање запремине на водомеру услед прекида напајања није изгубљено код водомера са електронским показним уређајем,
- да ли батерија која напаја водомер ради правилно.

Уколико водомер не испуњава захтеве визуелног прегледа и функционалне провере, не врше се испитивања у одељку 5. овог прилога.

5. Испитивања ради утврђивања испуњености захтева

1. Испитивање статичким притиском

Испитивање статичким притиском се врши у трајању од 1 min унутрашњим притиском који није мањи од 8 bar. Испитивањем се проверава непропусност водомера.

2. Испитивање тачности

Грешке мерења за водомере који су означени са Q_1 , Q_2 , Q_3 и Q_4 морају се утврдити за следеће протоке:

- између Q_1 и $1,1 Q_1$,
- између Q_2 и $1,1 Q_2$,
- између $0,9 Q_3$ и Q_3 ,
- између $1,05 Q_{x2}$ и $1,15 Q_{x2}$ (за комбиноване водомере).

Грешке мерења за водомере који су означени са q_{min} , q_t , q_n и q_{max} морају се утврдити за следеће протоке:

- приближно $0,5 q_{max}$,
- између q_t и $1,1 q_t$,
- између q_{min} и $1,1 q_{min}$.

Додатни протоци на којима се испитује тачност могу бити наведени у исправи о усаглашености. Грешке мерења утврђене за сваки од претходно наведених протока не смеју да буду веће од вредности НДГ које су наведене у одељку 1. Прилога 1 овог правилника.